

KWALITEITSKAART PESTPROTOCOL

Verantwoordelijk: IB-ers
Bestemd voor: ouders/ leerkrachten/ stagiaires
Periode: schooljaar 2021 - 2022
Evaluatie: mei 2022

DOEL

In deze kwaliteitskaart is het gedragsbeleid in kaart gebracht m.b.t. het gedrags-pestprotocol. Hierbij staat centraal hoe de kinderen en begeleiders met elkaar omgaan. Maar ook wat de school doet wanneer het omgaan met elkaar niet goed gaat. Daarnaast wordt er beschreven wat kinderen, ouders en omstanders kunnen doen als er gepest wordt en hoe dit op te lossen.

ALGEMEEN

Wij vinden het belangrijk dat alle kinderen, ouders/verzorgers en personeel zich fijn voelen op school. Er wordt in dit protocol onderscheid gemaakt tussen twee soorten gedragingen. Enerzijds wordt pesten genoemd, waarbij iemand een ander opzettelijk en herhaaldelijk op een agressieve en ongewenste manier dwars zit. Anderzijds wordt opvallend gedrag genoemd. Dit is ongewenst gedrag wat in de klas of op het schoolplein voorkomt waardoor de orde verstoord wordt en waardoor de leerkracht moeite heeft met functioneren. Dit gedrag hoeft niet bewust te zijn en is vaak niet gericht op één of meerdere specifieke perso(o)n(en). Wel heeft dit gedrag extra begeleiding nodig.

"Pesten is een subtype van agressief gedrag, waarbij één of meerdere individuen bij herhaling een betrekkelijk machteloze ander aanvalt, vernedert en/of buitensluit."

Wat is pesten

Binnen Sociaal Sterke Groep spreken we van pesten als een kind herhaaldelijk een ander kind lastig valt. Er ontstaat dan een patroon (een ruzieketting). Sociaal Sterke Groep spreekt al na drie keer van een patroon. Komt dit patroon een eerste keer voor dan is er sprake van een mogelijk startend pestpatroon. Is er sprake van twee ruziekettingen achter elkaar bij eenzelfde leerling in een bepaalde periode, dan is er sprake van pesten. De aanpak Sociaal Sterke Groep zorgt ervoor dat het niet zover komt, omdat er meteen ingegrepen wordt bij elke gemelde ruzie. Bij een ruziepatroon wordt door de conflictleerkracht actie ondernomen.

Pesten is doelbewust en proactief, zonder dat het uitgelokt wordt. Ook gebeurt pesten niet per ongeluk. Er is sprake van pesten met een bewuste intentie, er is sprake van herhaaldelijk over een langere tijd en er is er is een verschil in macht tussen de pester en de gepeste.

De drie basale kenmerken van pesten:

1. Intentie - de pester heeft de bedoeling om 'leed' te veroorzaken
2. Herhaling over tijd – het pesten vindt herhaaldelijk over een langere tijd plaats
3. Machtverschil – er is een verschil in macht tussen de pester en de gepeste

Pesten is er in verschillende soorten en maten en wordt ingedeeld in een zestal soorten pestgedrag.

- *Fysiek pesten*
- *Verbaal pesten*
- *Materieel pesten*
- *Indirect pesten*
- *Cyberpesten*
- *Racistisch pesten*
- *Seksueel pesten*

KBS de Reinbôge kiest voor een positieve insteek en zet in op preventief handelen om gewenst gedrag te bevorderen.

Dit vinden wij waardevol!

Rechtvaardig met elkaar omgaan

Ieder kind hoort erbij

Prettige omgang en rijk speelgedrag

Mocht er wel sprake zijn van plagerijen/pesterijen dan wordt er altijd in gesprek gegaan met de betreffende leerlingen. Omdat pesten een groepsproces is, zal dit ook in de hele groep aan de orde komen. Ook kunnen ouders ingeschakeld worden om samen gewenst gedrag te bevorderen. Gedragsafspraken en schoolregels zijn belangrijk. Zo weten de leerlingen wat voor gedrag van ze verwacht wordt. De drie gouden regels horen daar ook bij. Voor een compleet overzicht van afspraken en regels van de school kunt u terecht in het gehele gedrags-pestprotocol.

AANPAK

De school hanteert deze drie waarden als hoekstenen van de sociale school. Ze worden met behulp van drie aanpakken in de praktijk gebracht:

1. De effectieve conflicthantering: hoe lossen we een ruzie op?
2. De sociokring: hoe gaan we prettig met elkaar om?
3. Het sociobord: hoe worden we een nog fijnere groep?

Effectieve conflicthantering

De belangrijkste oorzaak van ruzies zoekt groepsdynamisch onderwijs in het onbewust onrechtvaardig handelen van leerkrachten. Kinderen zeggen dan: "Dat is niet eerlijk!" Als de school er in slaagt deze onrechtvaardigheid op te heffen, dan zijn 80% van de ruzies verdwenen. De ruzies die overblijven zijn gewone ruzies tussen kinderen, waarvan ze iets kunnen leren en die meestal snel opgelost zijn.

Effectieve conflicthantering is er op gericht om kinderen en leerkrachten te leren hoe ze een ruzie rechtvaardig kunnen oplossen.

Effectieve conflicthantering bestaat uit de volgende onderdelen:

1. De drie hoofdregels,
2. de 7 correcte omgangsregels,
3. het driehoeksgesprek,
4. vier soorten ruziekettingen en het logboekje,
5. straf en relatieherstel,
6. buitenschoolse ruzies,
7. de conflictleerkracht.

Zie voor uitwerking in het informatieboekje 'Sociaal Sterke Groep, informatie voor ouders'.

Als er sprake is van **plagen** of **opvallende gedrag**, wordt het incident intern afgehandeld. Er is namelijk sprake van overkomgedrag, wat wel in alle gevallen wordt begeleid door de teamleden. Daarnaast is sprake van een leerproces waarbij het gedrag beheersbaar wordt.

Het is belangrijk dat na een **ruzie met een zware straf** de relatie hersteld wordt. Het herstellen van de relatie gaat uit van de dader. Het slachtoffer mag de excuses wel of niet accepteren. Accepteert het slachtoffer de excuses niet, dan is er voor de dader nog werk te doen. In de sociokring leren we kinderen hoe ze dit moeten aanpakken.

Er moet een vertrouwenspersoon zijn

Binnen Sociaal Sterke Groep is dit de conflictleerkracht de vertrouwenspersoon. Op onze school is dit Renske Prins. Haar belangrijkste taken zijn: het bewaken van het functioneren van Sociaal Sterke Groep, een einde maken aan ruziepatronen, helpen buitenschoolse ruzies op te lossen en een uitlaatklep voor kinderen als ze zich onrechtvaardig behandeld voelen. Verder kan iedereen bij deze persoon terecht met vragen ten aanzien van sociale veiligheid op school en in de wijk waarbij kinderen betrokken zijn. Daarnaast is ook Klaas Politiek als intern begeleider vertrouwenspersonen bij ons op school. Wij zijn van mening dat elke leerkracht een vertrouwenspersoon moet zijn voor zijn/haar eigen groep. De leerlingen weten dat zij ook bij de eigen leerkracht terecht kunnen wanneer er iets is wat hen dwars zit.

Drie keer per jaar vindt er een groepsbespreking plaats in de bouw. Deze gesprekken worden gehouden door de leerkrachten over de betreffende groep. Tijdens deze gesprekken wordt de voortgang van het kind op cognitief gebied besproken, maar is er ook aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind. Aan de hand van deze gesprekken of tussentijdse signalen (b.v. vanuit de ok thermometers) kan er besloten worden om bepaalde kinderen extra begeleiding te geven.

Vertrouwenspersonen:

Renske Prins; r.prins@stichtingoesprong.nl

Klaas Politiek; k.politiek@stichtingoesprong.nl

Meldingen over pesten worden geregistreerd en opgepakt. Een melding kan gedaan worden door de leerling of door de ouders bij de leerkracht of bij één van de vertrouwenspersonen.

MATERIAAL

Er worden materialen ingezet om het gewenste gedrag naar elkaar toe te bevorderen. Hieronder zijn belangrijke materialen te vinden.

Sociobord: Het sociobord is een simpel hulpmiddel om kinderen inzicht te geven in het spelgedrag en is erop gericht om dit spelgedrag te verrijken. De kinderen geven zelf aan met wie ze in de pauze gespeeld hebben en met behulp van smileys weten ze of het goed gegaan is. De leerkrachten praten eerst over wat goed ging en daarna wat beter kan, vaak in een **sociokring**. Elke groep bespreekt om de week in een kring wat bijvoorbeeld beter kan m.b.t. gewenst gedrag vertonen. Er wordt daarom elke week een groepsafpraak gemaakt op het verbeterbord die de groep samen heeft opgesteld, daar houden ze zich dan ook aan.

De OK-thermometer: Dit houdt een groepscompliment in, maar deze vorm kan variëren in de mate van tevredenheid. Hier wordt elke dag mee afgesloten. De leerkracht bepaalt zelf welke waardering hij geeft aan de dag.

De OK-weekgrafiek: Dit is een bordje of een kaart waarop voor elke dag de score van de OK-thermometer te zien is. Zo kunnen de kinderen aan het eind van de week zien hoe ze als groep sociaal hebben gepresteerd.

Bijbelse vorming: KBS de Reinbôge is een Christelijke basisschool. Dit uit zich onder andere door de lesmethode Trefwoord. Kinderen worden hierdoor aangespoord om met elkaar in gesprek te gaan en na te denken over de wereld waarin wij leven. In deze verhalen over verschillende thema's zijn bepaalde normen en waarden te vinden die aansluiten bij de manier waarop wij ons onderwijs vormgeven. Deze normen en waarden worden genoemd en hierover wordt gepraat of gediscussieerd. Samen zorgen wij ervoor dat dit tot uiting komt in de praktijk en dat iedereen op de juiste manier met elkaar omgaat.

SCOL: Alle groepen vullen ieder schooljaar tweemaal de SCOL in. Dit is een Sociale Competentie Observatielijst en geldt als leerlingvolgsysteem voor sociale competenties. De SCOL wordt gebruikt om de ontwikkeling van sociale competenties op klas- of schoolniveau planmatig aan te pakken, het onderwijsinhoudelijk vorm te geven

aan de hand van de SCOL-scores en/of snel leerlingen op te sporen die extra ondersteuning nodig hebben wat betreft sociale competenties.

Anti-pestprotocol

